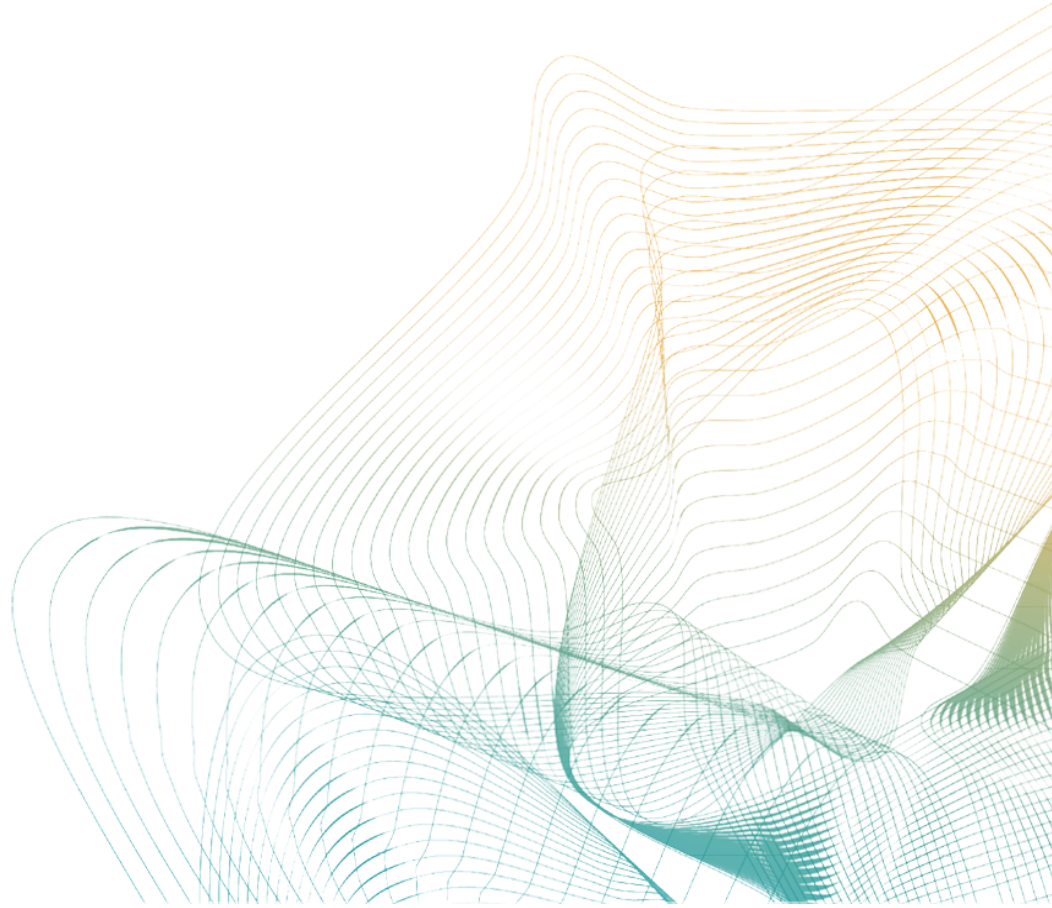

Nisan Ayı Fiyat Gelişmeleri

5 Mayıs 2020

Özet

Nisan ayında tüketici fiyatları yüzde 0,85 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,92 puan azalarak yüzde 10,94'e gerilemiştir. Bu dönemde yıllık enflasyon gıda dışındaki alt gruplarda düşüş kaydederken, enflasyondaki yavaşlamaya en belirgin katkı enerji grubundan gelmiştir. Gıda fiyatları gerek işlenmemiş gerekse işlenmiş ürünlerde mevsimsel eğilimine kıyasla yüksek bir oranda artmıştır. Enerji fiyatlarında uluslararası petrol fiyatlarındaki sert düşüşün yansımalarıyla azalış eğilimi sürmüştür. Hizmet enflasyonu, salgına bağlı olarak faaliyetin kesintiye uğradığı kalemler başta olmak üzere, alt gruplar genelinde azalmıştır. Bu dönemde temel mal grubu enflasyonu Türk lirasındaki değer kaybına rağmen yavaşlamıştır. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonu ve eğilimi gerilemiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

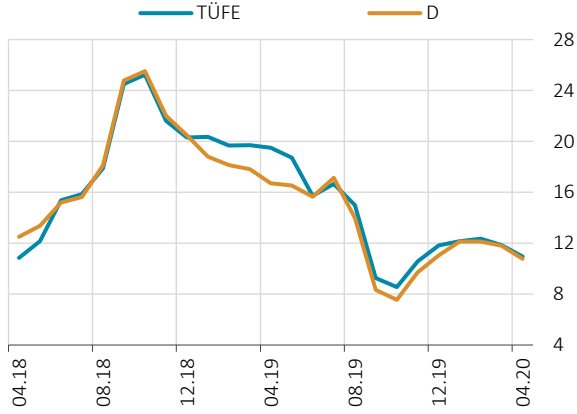

Değerlendirmeler

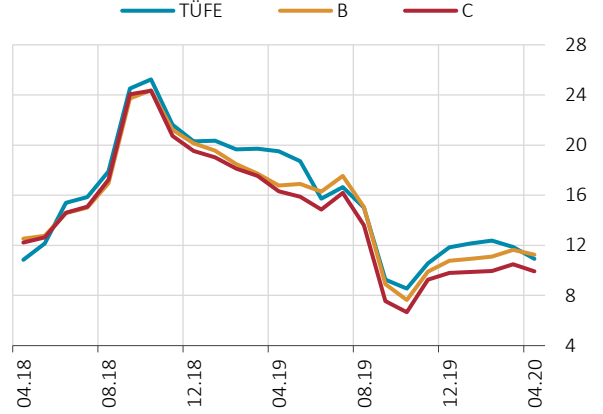
Nisan ayında tüketici fiyatları yüzde 0,85 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,92 puan gerileyerek yüzde 10,94 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,38 ve 0,56 puan azalarak yüzde 11,27 ve 9,93 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre gıda grubunun katkısı 0,29 puan artmış; enerji, hizmet, temel mal ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları ise sırasıyla 0,78, 0,21, 0,11 ve 0,11 puan azalmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

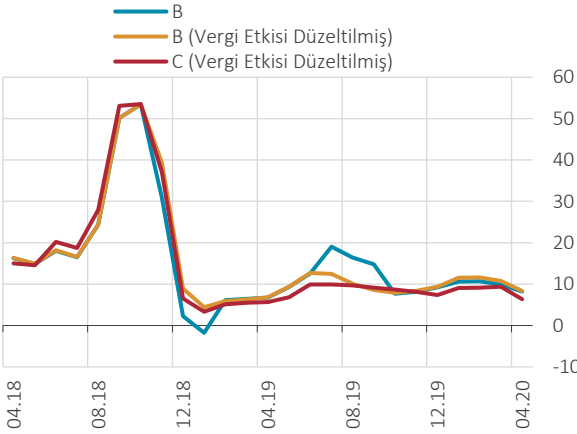

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

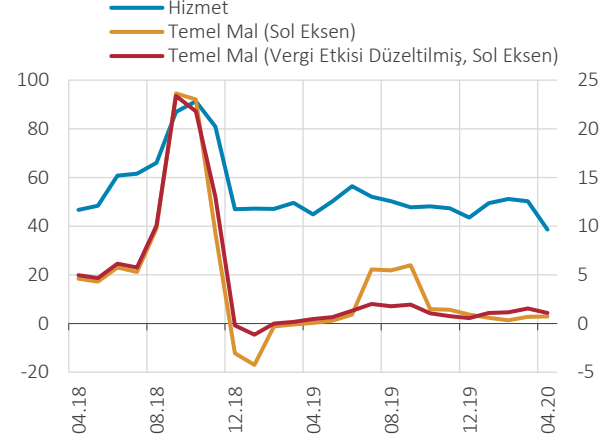

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle üç aylık ortalamalara göre B ve C göstergelerinin eğilimi gerilemiştir (Grafik 3). Bu dönemde vergi etkisi düzeltilmiş temel mal grubu eğilimi yavaşlarken, hizmet grubu eğilimindeki düşüş daha belirgin olmuştur (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

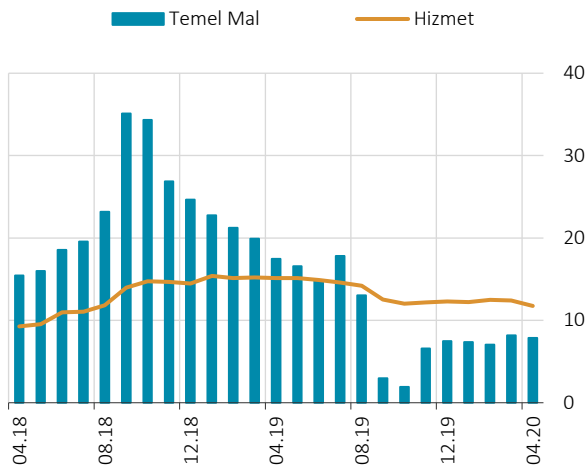

Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

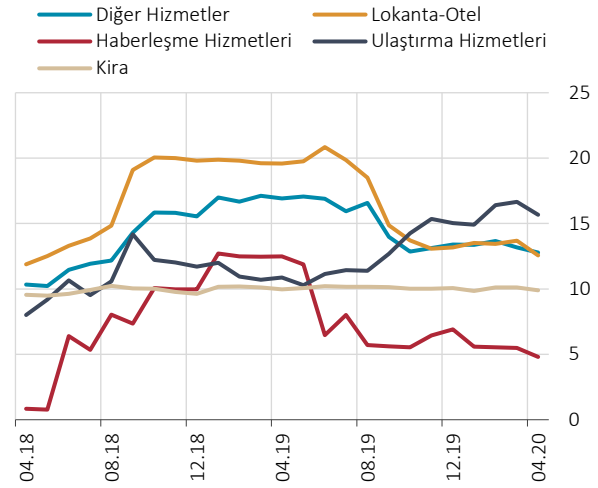

Hizmet fiyatları Nisan ayında yüzde 0,22 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,66 puan düşerek yüzde 11,76 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon tüm alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 6). En belirgin yavaşlama lokanta-otel ve ulaştırma gibi salgın hastalığa bağlı olarak faaliyeti kesintiye uğrayan sektörlerde izlenmiştir. Nitekim hizmet enflasyonundaki yavaşlamada, havayolu ile yolcu taşımacılığı, eğlence-kültür, paket tur, kuaför ve berber gibi fiyat derlemenin mümkün olmadığı bazı kalemlerdeki yatay seyir de etkili olmuştur. Haberleşme hizmetlerindeki aylık fiyat düşüşünde telefon görüşme ücretlerindeki gerileme öne çıkarken, mevsimsel etkilerden arındırıldığında kiralara artış hızında yavaşlama kaydedilmiştir. Diğer taraftan, döviz kuruna duyarlılığı yüksek olan bakım-onarım hizmetlerinde bu dönemde fiyatlar yüksek bir oranda artmıştır.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

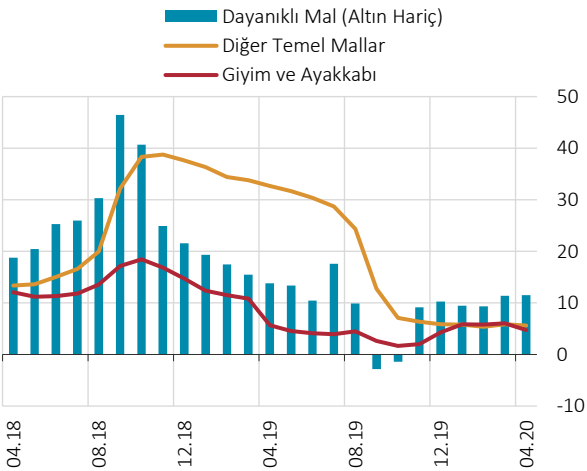

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

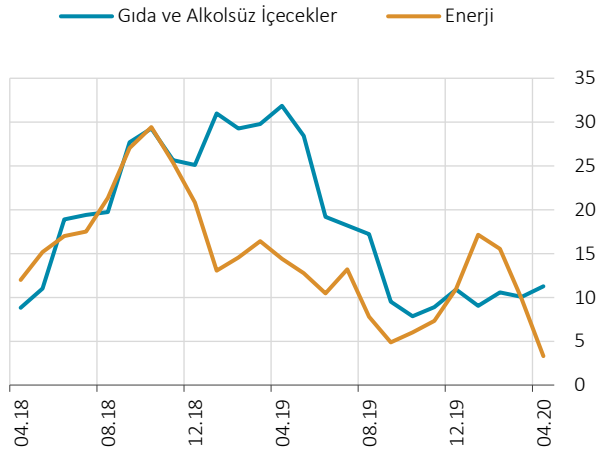

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Nisan ayında 0,30 puan düşüşle yüzde 7,88 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon dayanıklı mal grubunda yataya yakın bir seyir izlerken, diğer alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 7). Dayanıklı mal grubu fiyatları Nisan ayında yüzde 2,05 oranında artmış, bu gelişmede otomobil (yüzde 3,38) ve mobilya (yüzde 3,63) fiyatlarında görülen yükselişler belirleyici olmuştur. Yeni sezon etkisinin izlendiği giyim ve ayakkabı grubunda Nisan ayı fiyat artışı tarihsel ortalamalara kıyasla oldukça düşük gerçekleşmiş; özellikle ayakkabı grubunda salgına bağlı unsurların etkisi hissedilmiştir. Özetle, Türk lirasındaki değer kaybının belli kalemlerdeki olumsuz etkilerine karşın, genel itibarıyla talep koşullarına bağlı olarak temel mal enflasyonunda da yavaşlama kaydedilmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

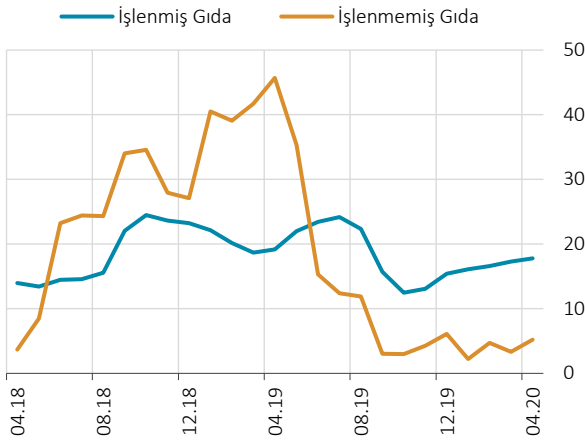

Enerji fiyatları Nisan ayında yüzde 4,99 oranında gerilemiştir (Tablo 1). Enerji fiyatlarındaki düşüşte, uluslararası petrol fiyatlarındaki gerileme etkili olmuştur. Türk lirasındaki değer kaybına rağmen, akaryakıt ve tüp gaz fiyatları Nisan ayında sırasıyla yüzde 12,82 ve yüzde 11,50 oranında düşmüştür. Ayrıca bu dönemde, fiyatı belediyelerce belirlenen şebeke suyu fiyatları da (yüzde -1,63) azalmıştır. Bu gelişmeler sonucunda, enerji yıllık enflasyonu 6,51 puan azalarak yüzde 3,30'a gerilemiştir (Grafik 8).

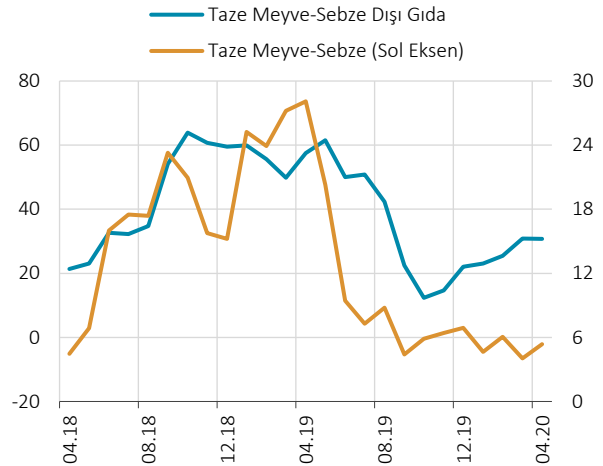
Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Nisan ayında 1,23 puan artarak yüzde 11,28 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada yüzde 5,23'e, işlenmiş gıdada ise yüzde 17,78'e yükselmiştir (Grafik 9). Mevsimsellikten arındırılmış veriler, işlenmemiş gıda fiyatlarında hem taze meyve ve sebze hem de diğer gruplarda yüksek bir artışa işaret etmiştir. Diğer işlenmemiş gıda grubunda genele yayılan artışlar izlenmekle birlikte, özellikle bakliyat (yüzde 7,54) ve kırmızı et (yüzde 4,30) fiyatları dikkat

çekmiştir. Bu dönemde, işlenmiş gıda fiyatlarındaki artışın hızlanmasında ekmek-tahıllar, katı-sıvı yağlar ile alkolsüz içeceklerdeki gelişmeler öne çıkmıştır. Bu gelişmelerle taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda yıllık enflasyon yüzde 15,23 ile yatay seyretmiştir (Grafik 10). Özetle, Nisan ayı gıda fiyat gelişmelerinde salgına bağlı tedbirlerin arz koşullarına etkisi, döneme özgü güçlü talep artışı, vergi ayarlamaları ve döviz kuru gelişmeleri gibi birçok unsurun belirleyici olduğu değerlendirilmektedir.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

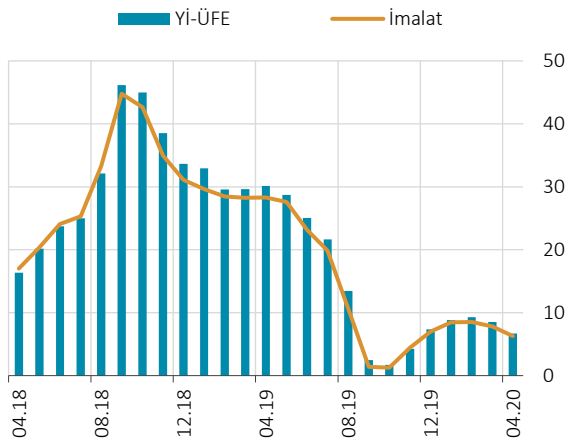
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

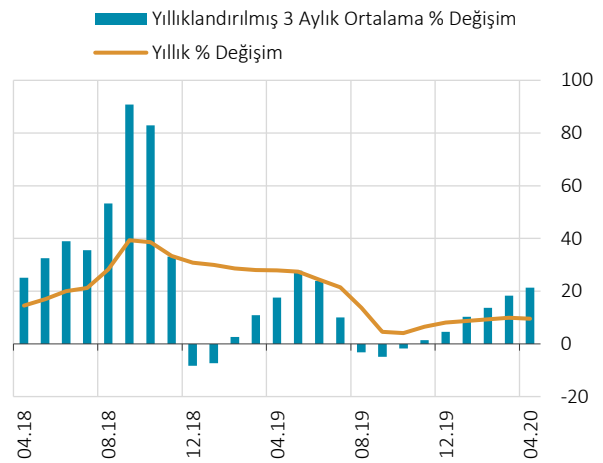
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Nisan ayında yüzde 1,28 oranında artmış, yıllık enflasyon bir önceki yılın aynı dönemindeki yüksek bazın etkisiyle 1,79 puan azalarak yüzde 6,71 olmuştur (Grafik 11 ve Tablo 3). Uluslararası emtia fiyatlarındaki salgın kaynaklı düşüş bu dönemde de devam etmiştir. Ancak, Türk lirasında gözlenen değer kaybına bağlı olarak petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının ana eğilimi yükselmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

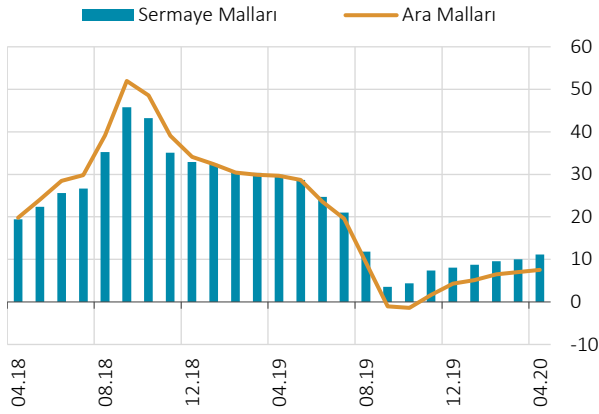
Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

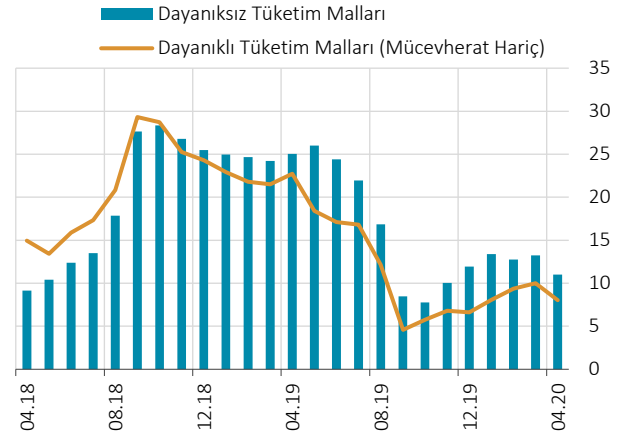
Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji grubunda belirgin olmak üzere dayanıklı ve dayanıksız tüketim mallarında gerilerken, diğer gruplarda yükselmiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Aylık bazda enerji fiyatları belirgin bir oranda gerilerken, diğer alt gruplarda yüksek fiyat artışları kaydedilmiştir. Enerji üretici fiyatlarındaki düşüşte rafine edilmiş petrol ürünleri ile ham petrol belirleyici olmuştur. Ara malı grubu fiyatlarındaki artış alt kalemler geneline yayılmış, demir-çelik, tekstil ile ilgili alt

kalemler ve kağıt ürünlerindeki gelişmeler öne çıkmıştır. Sermaye mallarında metal yapı ürünleri, motorlu kara taşıtları ile parça ve aksesuarları ve makineler kalemlerindeki fiyat yükselişleri etkili olmuştur. Dayanısız tüketim mallarındaki fiyat artışında katı-sıvı yağlar, işlenmiş taze meyve ve sebzeler ile diğer tekstil ürünleri; dayanıklı tüketim mallarında ise mobilya, mücevherat ve ev aletleri öne çıkmıştır.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Nisan 2020	Nisan 2019	Nisan 2020	Nisan 2019
TÜFE	0,85	1,69	10,94	19,50
1. Mallar	1,13	2,05	10,59	21,25
Enerji	-4,99	1,00	3,30	14,42
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	2,53	1,40	11,28	31,86
İşlenmemiş Gıda	3,65	1,78	5,23	45,69
Taze Meyve-Sebze	0,91	-3,67	-2,11	73,66
Diğer İşlenmemiş	5,37	6,14	10,97	30,21
İşlenmiş Gıda	1,40	0,97	17,78	19,16
Ekmek ve Tahıllar	1,25	0,98	18,29	20,92
Diğer İşlenmiş	1,49	0,97	17,50	18,23
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	2,24	2,89	12,55	16,90
Temel Mallar	2,01	2,29	7,88	17,45
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	2,05	1,97	11,48	13,81
Giyim ve Ayakkabı (*)	4,17	5,46	4,72	5,67
Diğer Temel Mallar	0,43	0,68	5,58	32,68
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,02	6,77	31,32	9,66
Altın	13,34	3,72	48,62	34,87
2. Hizmetler	0,22	0,81	11,76	15,15
Kira	0,42	0,61	9,90	9,98
Lokanta ve Oteller	0,12	1,13	12,55	19,58
Ulaştırma Hizmetleri	0,05	0,91	15,66	10,88
Haberleşme Hizmetleri	-0,64	0,01	4,80	12,48
Diğer Hizmetler	0,51	0,86	12,77	16,92
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	1,11	1,45	11,27	16,78
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	1,04	1,56	9,93	16,30
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	0,50	1,42	10,78	16,70
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,04	1,63	8,69	21,31

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Nisan 2020		Nisan 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	0,85	10,94	1,69	19,50
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	22,77	2,53	11,28	1,40	31,86
Alkollü İçecekler ve Tütün	6,06	0,02	31,32	6,77	9,66
Giyim ve Ayakkabı	6,96	4,08	4,90	5,36	5,91
Konut	14,34	-0,32	14,52	0,37	15,31
Ev Eşyası	7,77	1,09	6,06	2,65	27,64
Sağlık	2,80	0,53	12,86	0,49	19,75
Ulaştırma	15,62	-1,83	5,54	1,19	12,55
Haberleşme	3,80	-1,23	1,55	-0,30	10,20
Eğlence ve Kültür	3,26	-0,67	4,91	1,04	19,33
Eğitim	2,58	0,34	12,35	1,26	12,82
Lokanta ve Oteller	8,67	0,12	12,55	1,13	19,58
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,37	4,66	20,34	1,94	27,47

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Nisan 2020		Nisan 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,28	6,71	2,98	30,12
Madencilik	3,23	0,22	7,44	3,45	25,42
İmalat	89,22	1,41	6,27	2,86	28,31
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	85,25	2,38	9,04	2,68	27,86
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	75,47	2,18	9,60	2,44	27,95
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,61	0,31	12,86	4,96	57,87
Su Temini	0,95	-0,53	4,57	0,36	0,33
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		3,00	7,52	2,54	29,69
Dayanıklı Tüketim Malları		2,40	10,40	3,35	23,55
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		1,52	8,03	3,36	22,72
Dayanısız Tüketim Malları		1,18	11,02	3,21	25,03
Sermaye Malı		2,91	11,16	1,83	29,87
Enerji		-7,97	-11,25	5,29	47,55

Kaynak: TÜİK.